

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul VIII

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Februarie 1963 . N. 81

Pentru ca Biserica sa traiasca

Dupa senzationala, cu totul neasteptata sfire a eliberării monsignorului Iosif Slipyj, arhiepiscopul catolic al Ucrainei, care, după 18 ani petrecuți când în închisoare, când în Siberia, a fost pus în libertate de către autoritățile sovietice, permițându-i-se chiar să petreacă « o lungă perioadă de timp » în Italia, presa italiană comunica, cu același relief, știrea refuzului cardinalului Mindszenti de a părăsi Ungaria. Oferta de eliberare a eroicului prelat maghiar era condiționată de renunțarea sa la demnitatea de șef al Bisericii catolice din Ungaria.

Doă soluții pentru aceeași dramă. Mons. Slipyj a acceptat să-și părăsească turma numai din spirit de ascultare față de Papă, care a decis așa. Nu mai departe decât acum un an, pus în dilema de a alege între tronul patriarhal și întoarcerea în închisoare, a ales închisoarea (schimbată apoi cu un post de gardian într-un anșil de bătrâni), de oarece înalțarea sa la tronul patriarhal al Rusiei sovietice implica abjurarea de la religia catolică și integrarea sa în Biserica ortodoxă.

De rândul acesta Mons. Slipyj n'a fost șantajat de comuniști, probabil dornici de a se descotorosi — expediindu-l în Occident — de un personaj incomod, care reprezenta o dovadă inechivocabilă a situației dramatice a Bisericii în lumea comunistă și a acțiunii de suprimare științifică a religiei preconizată teoretic de Lenin și pusă în practică de succesorii săi.

De ce, ne-am întrebare cu toții, în fața acestui neasteptat « desghet » religios, care desigur nu se va opri la cele două « cazuri » prezente pe scena politico-religioasă — de ce această schimbare de macaz în raporturile Uniunii Sovietice cu Vaticanul? Desghet adevărat, sau pur și simplu schimbare de tactică, lansare a unei noi formule de propagandă?

Sunt întrebări prea serioase, prea grave, pentru a încerca să le găsim un răspuns, o soluție, ca într-un joc oarecare de inteligență, numai așa, de dragul speculației.

« Să nu turburăm — spunea zilele acestea Ion XXIII, într'un discurs, — să nu turburăm planul misterios la care Dumnezeu îi chiamă pe toți să colaboreze, adunând firele unei tesături care se împlinesc prin cooperarea plină de solitudine a suflătorilor nevinovate, blânde și generoase ».

Este vorba de un « plan » ale cărui linii sunt încă greu de definit — comenta, într'un editorial al său, unul din marile cotidiane romane — dar viziunea acestui plan avută de Sfântul Părinte nutrește speranța că el s'ar putea realiza într-o bună zi; ceea ce pentru popoarele din Răsărit ar însemna recăpătarea libertății religioase ».

Să lăsăm deci la o parte explicațiile acestei prodigioase pe cât de contradictorii generozități, și să încercăm să facem câteva deducții realiste, pe care logica faptelor și experiențele trecutului ne îngăduie să le facem.

Un lucru este clar: sovieticii se angajează, în momentul de față, într-o nouă, spectaculară inițiativă. Să sperăm că cel puțin de rândul acesta să se poată ajunge la rezultate pozitive, concrete; să sperăm că nu ne găsim din nou în fața unuia din obișnuitele noduri gordiene pe care Rusia, diabolică și perfidă ca totdeauna, le pune din când în când în mâna occidentalilor, incitându-i să caute inutile soluții de deslegare.

Lupta împotriva religiei, sa ne aducem aminte, are valoare și funcție dogmatică în marxism. A crede în onestitatea acestei redimensionări ideologice înseamnă, cu necesitate, a crede în redimensionarea întregii doctrine marxiste; fiindcă, așa cum este conceput, sistemul prezintă analogii impresionante cu principiul « reacțiilor în lant ». A ceda asupra unuia singur din punctele de bază, asupra uneia din dogmele fundamen-

tales, ar implica cu necesitate pentru comunism revizuirea tuturor postulatelor ideologice ale sistemului.

Actualul proces de slăbire a tensiunii comunism-Biserică, și care, pentru optimiști, ar fi preludivul unei radicale transformări a situației, ar putea însă foarte bine să nu fie decât o stratagemă.

Pusă cu spatele la zid de neașteptata, masiva ofensivă coexistențială a comunismului, în care eliberarea prelatului ucrainian și oferta de eliberare — chiar dacă nu era vorba decât de o întoarcere în libertate condiționată a cardinalului Mindszenti — constituie probe concrete de bunăvoință; Biserica ar putea fi constrânsă să accepte provocarea, să dea adică la rândul său dovadă de bunăvoință unui adversar ale cărui crime și sisteme de guvernare le-a condamnat până mai ieri.

Care ar putea fi avantajele Bisericii dintr-o asemenea schimbare de itinerar, din acest marș de întâmpinare a comunismului care ar înlocui marșul cruciat împotriva dușmanilor lui Dumnezeu, chemare logică și destin natural al acestei instituții în primul rând dumnezeiască?

Prima « cucerire », primul succes ar fi eliberarea episcopilor supraviețuitori ai infernalului tratament îndurat în închisorile comuniste; cu rezerva, natural, ca odată scoși din iadul acela, să nu fie expediați peste frontiere, cum s'a întâmplat cu mons. Slipyj, și cum comuniștii voiau să facă cu cardinalul Mindszenti! Înăuntru sau în afara hotarelor geografice ale Bisericii pe care o servesc și o reprezintă, Păstorii aceștia nu vor fi — în realitate — decât simboluri: simbolurile unei puteri și ale unei libertăți de acțiune pastorală inoperantă atât timp cât comunismul va rămâne în picioare. Dacă vor accepta să iese, pretul pașaportului lor va fi acela propus cardinalului Mindszenti, și ei vor deveni păstori care și-au părăsit turma în voia lupilor, adică păstori răi pentru marea masă a credincioșilor, care nu pricepe dedesubturile politice ale unor asemenea situații și pentru care prezența păstorilor lor — chiar dacă nu-i pot vedea, deoarece « împiedecați », cum citim în Anuarul Pontifical alături de numele prelaților din țările comuniste, însemnă pentru ei siguranță, îmbărbătare, curaj de a continua lupta, de a rezista presiunii adversarului.

Dacă însă vor rămâne în țările unde acum sunt împiedecați să-și exercite apostolatul, dar nu ca în timpul marelui prigoane, sau relegați, cu domiciliu forțat, în vre-o mânăstire sau « loc de vilegitură » pentru fețele bisericesti? (ce ziceți de această metaforică sublimare « ad usum stolidorum » a carcerii!), ci liberi să facă de o sută de ori pe zi înconjurul mai vastului perimetru vital de care vor dispune după reabilitarea Bisericii, adică al sediului lor rezidențial, și — din când în când — să se plimbe chiar în cuprinsul diecezei proprii, ei vor fi tot simboluri și prizonieri. Deoarece tot ceace vor întreprinde va fi nu numai controlat, ci chiar manevrat, mai mult sau mai puțin de la distanță, de către autoritatea Statului. Exact tratamentul rezervat Bisericilor « nationale » din acele țări de dincolo de Cortină.

Să mergem mai departe: Roma și-ar avea din nou Nunțiaturile ei apostolice (urmărite, însă, pas cu pas, de poliția politică, de altfel ca toți ceilalți diplomați străini); diferitele guverne comuniste care ar primi aceste reprezentanțe diplomatice ale Vaticanului ar avea, la rândul lor, la Roma, diplomați acreditați pe lângă Sfântul Scaun (și care, în timpul liber, și-ar face, ca toți ceilalți diplomați comuniști, datoria de spioni).

Bisericile ar fi restituite cultului (după exorcisme energice); bunurile confiscate marilor comunități religioase desființate ar fi (poate) restituite proprietarilor lor legitimi, și, pentru a nu bate prea mult la ochi, ar fi orga-

nizate după modelul « colectivelor » (călugării devenind kolhozieni în rasă); presa diecezană ar reîncepe să circule (după obținerea aprobării cenzurii de Stat, care controlează și presa laică); în școlile confesionale, în sfârșit... Ei nu!, aici se împotmolește căruța noastră! Să nu se uite că odisea cardinalului Mindszenti a început tocmai de la scabroasa chestiune a școlilor confesionale. Dar cum își poate cineva închipui, chiar într'un regim de desghet religios real, că ar putea fi autorizată crearea unor școli confesionale, în plus și catolice!, în țări unde religia a fost scoasă din toate școlile Statului. Si era vorba de religia ortodoxă, de religia de Stat. Vi-i închipuiți, acești comuniști de mâine, care provin de la școlile popilor catolici?

Cel mult ar putea fi autorizată deschiderea vreunui seminar, pentru a da totuși o satisfacție Vaticanului. Cu condiția, însă, ca în acele seminare, doctrina marxistă să fie una din materiile fundamentale, ca de altfel în toate școlile de Stat.

Dar atunci!... exclamă orice om cinstit, punând pe balanța celei mai obiective critici a noii situații care s'ar putea crea, într'un taler « libertățile » obținute, în celălalt limitele impuse de lege tuturor instituțiilor, tuturor indivizilor, în acele țări. Si va vedea că talerul limitărilor nu se lasă nici măcar mișcat de cel care conține « avantajile ».

Singura latură pozitivă — să zicem — a unei asemenea « destinderi » ar fi prezența vizibilă, concretă a bisericilor ca edificii destinate cultului.

Dar credeți cu adevărat că după transformarea multor biserică în săli de conferințe sau de bal Sfânta Liturgie nu se mai cânta în țările de dincolo de Cortină, multe dintre ele, ca România, rămâne în plus și aproape fără preoți, după marea prigoană? Se cântă, și cum! Prin privnițe, prin poduri, prin hambare. Parcugând chilometri și chilometri, în toilul nopții, travestiți în muncitori de fabrică sau în mocani, cu opinii în picioare, fără să poată odată intra într-o casă de creștini ca să împartă cu alții o bucată de pâine, de frică să nu fie descoperiți după semnul crucii, pe care acești călători ai lui Dumnezeu nu pot să nu-l facă ori de câte ori pun în gură un dumițac. Si apoi, fie din excesul de zel creștin al gazdelor, fie din excesul lor de zel marxist, s'o sfârșescă într'un fund de beci...

Sunt lucruri care, mai mult sau mai puțin se știu, aici, în Occident. Dar asupra cărora se închide nu au ochi, ci amândoi, făcându-se oamenii noștri, prea învățați cu binele, că nu le știu de știre.

« Nu faceți cumentie cu dracul ca sa obțineți pentru noi ceea ce am pierdut, ceea ce nu vom putea în nici un fel avea atâtă timp cât ne va săngera gura de zăbala comunismului muscălesc — ne spunea, acum în urmă, un profesor de la una din universitățile noastre din Tară, în misiune « culturală » în Italia, după o lungă discuție asupra recentei cărmiri spre stânga a democrației creștine italiene.

« Oamenii se salvează sau se pierd — spunea el — alegând între Dumnezeu și Dracu ». Noi l'am ales pe Dumnezeu și mergem înainte cu El. Până la sfârșit.

Nu cedând, Roma ne va putea ajuta. Într'un singur fel ne puteți ajuta: rugându-vă pentru noi. Cerându-i în genunchi lui Dumnezeu pentru noi darul credinței, al tăriei, al răbdării, chiar. Sunt virtuțile care garantează continuitatea Bisericii împotriva « porților iadului ». Sunt darurile care îi ajută pe oameni să trăiască cu Christos. Pe muntele Calvarului. Fiindcă, să nu uităm, mântuirea noi am avut-o de la Calvar și nu de la nunta din Cana Galileei; și trebuie să ne-o căutăm totdeauna acolo, pe Calvar. Pentru ca Biserica să trăiască. Am spus să trăiască, nu să supraviețuiască. Nu-i același lucru... ».

Pe valea Oitului

Marii unionisti ai orientului

Inaugurăm, cu acest articol despre Sfântul Atanasie, figură gigantică a patristiceii orientale, care se impune încă admirației tuturor ca una din personalitățile cele mai luminoase pe care l-a avut Biserica, o serie de prezentări a marilor unioniști din Răsărit.

Motive de economie de spațiu ne obligă să limităm biografiile acestor mari personaje ale istoriei Bisericii la datele cele mai importante, pentru a putea da cât mai mult relief operelor unioniste, cu ajutorul citatelor din scrierile lor care, în clima actuală de reapropiere a Bisericii, primesc o deosebită importanță.

Sfântul Atanasie cel Mare, Patriarhul Alexandriei, s'a născut dintr-o familie modestă, în jurul anului 295, la Alexandria, în Egipt, (sau în împrejurimile ei, cum susțin unii dintre exegeții săi). În 323 îl găsim diacon. Era în vremea marii controversă ariene care a făcut obiectul de discuție al Conciliului de la Nicea. Alături de episcopul său Alexandru, geniul său polemic se afirmă pentru prima dată în discuții care ni-l arată ca pe unul din cei mai pregătiți și mai dărjji apărători ai ortodoxiei creștine.

Urmas al lui Alexandru, în 328, episcopul Atanasie continuă lupta acestuia împotriva arianismului, apărând unitatea credinței, și înfruntă, neînfricat și senin, timp de aproape o jumătate de veac, mânia și persecuțiile puternicilor vremii, anatemele Conciliilor și exilul, violențe de tot felul. În acești 50 de ani îl vom întâlni când la Alexandria, la Nicea și Constantinopol, când la Treviri: din pustul Nitriei pe malurile Rinului; când pe scaunul episcopal și când în exil; când învingător și când fugăr; totdeauna neînduplecat și urias, ca păstor, ca scriitor, ca teolog. Minte iluminată și ineputabilă, el a lăsat Bisericii o vastă producție literară, încă nu în întregime cunoscută și studiată. Scrierea care îi asigura încă un loc dintre cele mai înalte în literatura dogmatică universală este reprezentată de cele « Trei orățiuni împotriva Arienilor ». La acele nivel, însă, sunt și operele sale ascetice, exegetice și apologetice. Niciuna din aceste scrieri nu are un caracter specific eclesiolgic, și numai din fragmentele lor se poate reconstrui gândirea Sfântului Atanasie asupra Bisericii, asupra naturii și constituției ei.

Întreaga sa atenție, toate eforturile sale, se concentrează asupra temei unității și a credinței pe care o apără, cu toate puterile sale, împotriva atacurilor arienilor și păgânilor.

Luptând pentru unitatea credinței Atanasie luptă implicit și pentru unitatea Bisericii, și sub aspectul acesta nici unul din Părinții Bisericii Orientale nu este mai vrednic de laudă decât el.

« Creind o prăpastie între Arie și Biserica, Atanasie a întărit unitatea Bisericii pentru multe veacuri — scrie cercetătorul operelor sale, Villemain. Reproducem câteva fragmente din scrierile sale luate din « Oratioes contra Arianos », din Epistola către Serapiu și din câteva comentarii exegetice la Psalmi, care vor permite

cititorilor noștri să-și facă o idee destul de clară despre gândirea patriarhului Atanasie asupra unității Bisericii.

Contra Arianos, III, 21:

« Așa cum Tatăl și Fiul sunt unul, așa și noi trebuie să simțim și să fim una. Coborători din aceeași părinte, făcuți cu toții după asemănarea unui singur Dumnezeu, trebuie să ne găsim unitatea în dragoste, așa cum Tatăl și Fiul în unitatea Dumnezeirii. De aceea dragostea trebuie să fie în noi atât de adevărată, atât de neclintită și de indisolubilă, încât să poată reflecta exemplul dumnezeesc: care ne-a fost arătat de cuvintele: « Ca ei să fie unul așa cum suntem noi ».

Unitatea trebuie deci să fie în noi nedespărțită, așa cum nedespărțită (Urmeaza în pag. III)

Noi aici ne vom lupta

« Noi aici ne vom lupta cu cuvântul cât vom putea », scria din exil Nicolae Balcescu.

Un « motto » mai fericit nu putea fi ales pentru Revista Scriitorilor Români, proaspăt ieșită de sub tiparele tipografiei Castaldi din Roma, și care astăzi întrunește laolaltă în paginile sale, încoronându-le sacrificiile și lupta pentru apărarea limbii și culturii românești împotriva slujirilor și ofenselor aduse acelei limbii și acelei culturi de către slugile plectate ale guvernului de desromânizare din țară, un grup de scriitori în exil. Aceiași luptă dușă de altfel de ani, în toate publicațiile și congresele Societății Academice Române, căreia i se cuvin toate laudele și cinstea pentru publicarea acestei reviste.

O răfoim cu emoție, aproape necuțetând să-i atingem paginile curate, de o eleganță fără egal în noianul de publicații care ne trec zilnic sub ochi, de o perfecțiune tehnică editorială aproape vecină cu pedanteria.

Miroase încă a cerneală proaspătă, a hârtie de bună calitate. Un fruct rar pe vremurile acestea de manie a scrisului, în care revistele se pregătesc în două zile și se trag într-o noapte, fără nici un fel de scrupol pentru calitatea textelor, fără respect pentru estetica paginii. O lucrare exemplară, care a reușit să îmbine excelenta calitate a conținutului cu frumusețea formei.

O deschidem la întâmplare. În pagina pe care o avem în fața ochilor o poezie: « Testamentul » lui Nicolae Herescu. Incununează titlul un chenar românesc în alb și negru al pictorului Eugen Drăgulescu, ilustratorul Revistei, inspirat de un motiv ornamental de la biserică Trei Ierarhi din Iași. De aceeași prezentare se bucură toți ceilalți poeți prezenți în acest prim caet al Revistei Scriitorilor Români, cărora editorii le-au oferit, drept omagiu, o floare din grădina credinței strămoșești.

(Urmeaza în pag. II)

Marii unionisti ai orientului

(Urmare din pag. 1)

este natura omenească din care provenim; în buna înțelegere fiecare trebuie să găsească legătura care să ne unească pe toți; întrucât toți suntem asimilați lui Christos, suntem membrele unui aceluiaș trup... Așa cum Tatăl este în Cuvânt, Cuvântul este în fiecare din noi, tocmai fiindcă prin mântuire noi am fost uniți Cuvântului, și Cuvântul s'a unit cu noi. În El și prin el noi formăm o singură esență... Căci toți câți facem parte din El, și în El rămânem uniți, formăm cu El un singur trup și un singur spirit și participăm activ la formarea omului perfect».

In Salm. 18

Noi trebuie să fim uniți în concordie și uniți în suflet, luând drept exemplu unitatea existentă între Tatăl și Fiul. Să aruncăm, deci, departe de noi vrajba și desbinările care n'ar trebui să aibă loc între creștini. Să nu se întâmple si cu noi ceea ce s'a întâmplat la Corint, unde creștinii s'au găsit despărțiți între ei, spunând: eu sunt cu Apolon eu sunt cu Cefa, ci să se repete între noi cele ce le cium în Faptele Apostolilor, unde cei cincizeci de mii de care se vorbește, nu erau decât un singur suflet și o singură inimă».

In Salm. 103

După cum în Cuvânt dămnezeirea și omeneșul s'au unit în așa fel încât să formeze o aceeaș persoană în unitatea aceluiaș Christos, așa și în Biserică toți câți sunt uniți în Christos și formează un singur om și un singur suflet cu Christos, împreună constituie o unitate în Christos și în Biserică sa.

Contra Arianos, I, 1.

Dintre toate ereziile care au dus

la falsificarea adevărului, n'a fost una care să nu fi dus la nebunia și la păcătoșenia cea mai evidentă. Făuritorii lor s'au îndepărtat de noi, cum bine spunea Sfântul Ioan, fiindcă nu puteau avea nimic în comun cu noi, și fiindcă învățătura lor ne era străină. Si deoarece, cum a spus Mântuitorul, cine nu culege de la El risipește, așa și ei s'au risipit. Si în vreme ce noi suntem și ne numim creștini, cei care i-au urmat pe cei expulzați din Biserică, au fost constrânși să-și schimbe până și numele și să pună în locul numelui lor de creștini numele căpeteniilor lor. Așa că cei care l'au urmat pe Marcu s'au numit Marcioniști, cei care l'au urmat pe Valentin, pe Basil, pe Manicheu și pe Simon Magul s'au numit Valentinieni, Basilizi, Maniheji, Simonieni; cei care l'au urmat pe Novat, Novatieni și cei care l'au urmat pe Melesiu, după ce a fost condamnat de sfântul episcop Petru, au încetat de a se mai numi creștini și s'au numit numai Meleșieni. Si cum astăzi s'a ivit o nouă erezie, cea mai gravă și cea mai teribilă din câte au apărut până acum, eu am primit de la mulți însărcinarea de a o demasca, apărând astfel unitatea Bisericii».

Epist. ad Serapionem, 28.

Să examinăm tradiția dintru începuturi și credința Bisericii catolice, care i-a fost desvăluită ei de Domnul, a fost predicată de Apostoli și pe care Biserică a păstrat-o cu sfințenie și dârjnie. Pe această credință străveche se sprijinește Biserică și cine rămâne în afara Bisericii nu se mai poate considera creștin și nu-i mai este permis să se prezinte cu acest nume».

Noi aici ne vom lupta

(Urmare din pag. 1)

Citim, în prezentarea lucrării:

«Pretutindeni se știe că peste» țara doinelor plină de ecourile tristeților din trecutul îndepărtat noi trișteji s'au abătut. Frumoasa literatură română, care în epoca de liberă dezvoltare creștinească și promitea să atingă mari culmi, la sfârșitul ultimului război a fost mutilată de grădinarul travestiți: unele ramuri ale ei, în loc să fie lăsate libere spre soare, au fost cărmite spre beciuri; altele au avut elanul tăiat de gerul din Răsărit; altele au fost plecate la pământ, ca să nu dea roadă de durată; altele, în fine, au fost lăsate să se desvolte, dar pe seva lor au fost altoite buruieni străine. Astfel, o mare acțiune de slujire a schimbat, și ține schimbată, podoaba de mai înainte. O parte din talentele românești a găsit însă adăpost în lumea liberă, unde unele și-au făcut un nume peste mări și țări. Prin reunirea acestor forțe din liberele se înfiripă acum Revista Scriitorilor Români, editată de Societatea Academică Română. Titlul semnificativ al acestei publicații nu vrea să spună că toate talentele românești sunt cuprinse în paginile ei, ci vrea numai să afirme că spiritul literaturii românești — adevăratul spirit — cu rădăcini adânc înfipte în trecut și ramuri larg deschise spre viitor, e aici prezent și viu».

Si mai departe: «Revista Scriitorilor Români, nu vrea o întoarcere în trecut, nici oprire în prezent, ci tunde spre viitor. În această pășire înainte, efortul scriitorilor români are un sens nu orizontal, ci ascendent. Cultura, din care face parte literatura, presupune alegere, îngrijire, inobilare. În deosebi limba română, care este una dintre cele mai frumoase limbi din lume, așteaptă pricepută îngrijire. Nobilele calități ale fiecărui scriitor vor face ele însele plivire».

Legătura vitală între trecut și viitor vrea deci să fie, în primul rând,

această Revistă a Scriitorilor Români».

Colaborază la acest prim număr al revistei un grup de scriitori care nu sunt o «improvizație a așa zisului exil», cum au fost de multe ori definiți de presa comunistă din R.P.R., dar care își făcuseră un nume în literatura românească încă în vremea în care România nu era pământul de pradă, nu era colonia sovietică de astăzi. Scriitorii care sunt «în comuniune» de idealuri între ei, comuniune ce asigură publicației o perfectă unitate de stil și de orientare artistică. Si tocmai grație acestei unități chiar scrierile acelor care s'au lăsat seduși de avangăzile literare ale țării adoptive păstrează intactă marca acelei mari, acelei serioase școli literare de care vorbesc prezentatorii Revistei, și a cărei robustă dezvoltare a fost întreruptă de evenimente politice ce au schimbat nu numai cursul istoriei noastre moderne, ci chiar destinele acelei literaturi».

Este emoționantă, în acest număr, prezența, alături de tovarășii de drum pe care Dumnezeu i-a ajutat să-și ducă lupta departe de iadul comunist și cărora le-a fost dată acum bucuria de a vedea ajunsă la liman frumoasa inițiativă a Societății Academice Române, a trei scriitori cărora moartea le-a tăiat, în ultimii ani, firul zilelor: Nicolae Herescu, poet și latinist de renume mondial, al cărui «Testament» este unul din textele poetice cele mai inspirate ale caetului, și poezii Aron Cotrus și Alexandru Buiuocanu, cel din urmă considerat, datorită unui volum de versuri în limba spaniolă, unul din cei mai buni poeți moderni ai Spaniei.

Nu ne putem opri, cum am vrea, asupra fiecărui scriitor în parte, pentru a face cunoscute cititorilor noștri frumusețile acestor texte. Ne limităm să vă spunem că alegerea materialului publicat a fost făcută cu o rigurozitate care este o garanție sigură pentru calitatea acestei publicații și care face cinste redactorilor săi. Text-

te unul mai frumos, unul mai interesant, unul mai nou decât altul, chiar în clasicitatea cea mai pură a formei. Si ceea ce contează în primul rând, când este vorba de o revistă în polemică deschisă cu neo-pseudo-literatura de partid din țară umilită de acrobațiile gramaticale și de limbă a tristești «academice» care acum îi bate joc de limba și de literatura noastră, texte care restituie limbii românești frumusețea și eleganta celei mai pure tradiții, ancorând-o, în acelaș timp, într-o modernitate necontaminată de reminiscențe lexicale străine și de contacte hibride cu limbile țării în care trăiesc astăzi acești scriitori români în exil. Nu ne putem lăsa — din păcate! — ispitiți de plăcerea cititelor. Ne limităm să adăugăm că în rubricile finale ale Revistei este ilustrată activitatea Societății Academice Române din anul trecut și sunt considerate câteva probleme de literatură, în raport cu actuala situație politică și cu rezultatele acestei stări de lucruri în România. Merită un elogi special articolele Monichii Lovinescu, închinată unul lui «Caragiale în RPR», celălalt blestemăților polițienesci ale unui trist personaj, care astăzi tac și spânzură în lumea literelor românești.

Semnălm călduros cititorilor noștri frumoasa Revistă a Scriitorilor Români, care n'ar trebui să lipsească în nici una din casele unde limba românească își are încă altarul. Pentru a o avea va fi destul să scrieți președintelui Societății Academice Române, Mons. Octavian Bârlea, Preysing Strasse 83, München Germania. Este o inițiativă prea importantă pentru exilul nostru ca să nu fie susținută — și material — de compatrioții noștri, cărora Revista Scriitorilor Români le dă posibilitatea să respire aerul (curat) de la noi de acasă, și să regăsească spiritul, poezia și gustul atâtor lucruri dragi și pierdute pe care fiecare dintre noi le păzește cu sfințenie în adâncurile sufletului.

„Desghet”, religios ?

Cu titluri enorme presa italiană comunistă eliberată, după 18 ani de închisoare sovietică, a arhiepiscopului de Leopoli, Mons. Josif Slipyj.

Mons. Slipyj este șeful Bisericii catolice ucrainiene de rit oriental, disolvată, din ordinul guvernului sovietic, și încorporată arbitrar în Patriarhatul Moscovei. Exact cazul Bisericii noastre unite cu Roma, «lichidată», printr'un simplu decret, în 1948!

Arhiepiscopul Slipyj este deci șeful unei Biserici inexistente pentru guvernul sovietic, dar nu și pentru credincioșii ei care, cu ajutorul clandestin al unor preoți rămași fideli Romei, continuă să-și pastreze intactă credința și ascultarea de Papă.

Cum cititorii noștri își amintesc într'unul din numerele trecute ale Pro Acțiunii Catolice Române, dădusem știrea «Declarației» făcute de un grup de 14 episcopi ucrainieni din lumea liberă prezenți la Roma pentru Conciliu, în care se cerea eliberarea lui Mons. Slipyj și a tuturor episcopilor catolici care zac prin închisorile comuniste, restabilirea, în drepturile sale, a Bisericii catolice a Ucrainei, restituirea tuturor bunurilor și instituțiilor catolice confiscate de comuniști legitmului lor. Poesor și recunoașterea oficială a «existenței» acelei Biserici.

E încă prematur să încercăm o identificare a adevăratului motiv care a provocat acest act de elementă din partea guvernului sovietic față de eroicul arhiepiscop de Leopoli, căruia comuniștii îi oferiseră, anul trecut, — după ce timp de ani îl țărăseră dintr'o închisoare în alta — nici mai mult nici mai puțin decât sediul patriarhal al Moscovei ocupat de Alexie, natural în schimbul abjurării sale de la credința catolică și a integrării sale în Biserică ortodoxă rusească. Mons. Slipyj a preferat, însă să se întorcă în închisoare decât să accepte propunerile comuniștilor. Scrierea sa indignată de protest împotriva încercării comuniștilor de a face din el un apostat, scrioaze în care, explicând motivele refuzului făcea, în fond, o profesie de credință și de atașament față de Biserică Romei, trebuia să-l coste scump. Batrânul prelat era din nou aruncat în închisoare...

Cum spunea, orice speculație, orice anticipare în legătură cu rațiunile secrete ale acestei eliberări sunt premature, gratuite. Știrea a dat loc la tot felul de interpretări și de supoziții contrastante, două dintre care ne par cele mai aproape de adevăr:

1) Eliberarea arhiepiscopului Slipyj ar fi rezultatul concret — care a depășit; ce-i drept, cele mai optimiste așteptări — al scrisorii celor 14 episcopi ucrainieni din lumea liberă care, în timpul Conciliului, și când observatorii Patriarhiei Moscovei erau primiți cu toate onorurile, ca reprezentanți ai unei Biserici despărțite favorabilă (prin simplu fapt de a fi trimis observatori la Conciliu) dacă nu direct unirii, în orice caz reluării unui dialog amical cu Roma, episcopii ucrainieni, spunea, denunțan existența, în întreaga sferă politică sovietică, a luptei fără cartier pe care comunismul o duce împotriva Bisericii și lipsa totală a libertăților religioase;

2) eliberându-l pe Mons. Slipyj, căruia i-a fost acordată o lungă perioadă de odihnă într'unul din instituturile religioase italiene, guvernul sovietic ar fi vrut să se descotorosească de o mărturie inechivocabilă a propiilor sale crime împotriva Bisericii; dând în felul acesta o probă concretă a «netemeinicii» svonurilor care circulă în lumea liberă asupra atitudinii sale ostile față de Biserică.

Intr'un caz și în altul scopurile propagandistice ale guvernului de la Moscova sunt transparente. Observatorii occidentali se întreabă acum ce dezvoltare ar putea avea în viitorul imediat apropiat raporturile dintre Moscova și Biserică catolică, raporturi care, datorită pandaliilor «sentimentale» ale dictatorului pentru persoana lui Ioan XXIII, intraseră și așa pe calea unei destinderi sensibile. Rămâne acum de văzut care va fi pretul cerut de Krusciov pentru această eliberare, și pentru punerea în libertate a altor episcopi catolici, în care logica cea mai elementară ne îngăduie să sperăm.

Sau... se poate ști!... Căile Domnului sunt infinite și infinită e puterea Lui. Dar ar fi prea frumos! Si cum noi cunoaștem eu toții prea bine obiceiurile fiarei, prudența, în orice raport cu ea, nu va fi niciodată exagerată...

Conciliul ecumenic

Papa Ioan XXIII, a trimis zilele trecute o scrisoare episcopilor catolici din lumea întreagă asupra Conciliului Ecumenic. În scrisoarea aceasta, publicată de Observatorul Roman, oficiul Vaticanului, (6 Febr. 1963) Sfântul Părinte a atras atenția corpului episcopal asupra importanței istorice pe care Conciliul o va avea pentru viața Bisericii.

După ce a subliniat necesitatea de a da masei creștine «sensul continuității Conciliului», Papa a afirmat că «este bine cunoscut faptul că în ultimul timp rezultatele și expresiile conviețuirii sociale au atins un grad foarte înalt de utilitate, chiar în cazul faptelor care se rezolvă la distanță; acest progres este îngăduit să fie exploatat, în felul cel mai bun cu putință, în folosul Bisericii din lumea întreagă. În primul rând este necesar ca sacral corp episcopal, care în uniune cu Soveranul Pontif constituie rațiunea și motivul fundamental al activității Conciliului, să rămână vizibil intact». Ioan XXIII a relevat apoi unele puncte, sugerate de experiența primelor întruniri ale Conciliului și de întâlnirile sale cu părinții: aceste puncte, care țin seamă în special de munca ce va fi desfășurată în lunile viitoare, până la redeschiderea Conciliului, sunt: 1) comisia cardinalilor de coordonare a direcțiilor diferitelelor secțiuni presidată de cardinalul Secretar de Stat Amleto Cicognani; 2) corespondență activă cu sediul Conciliului din partea celor absenți din Roma; 3) intensificarea din ce în ce mai accentuată în rândurile clerului și ale mirenilor a cooperării, a rugăciunii, a unei vieți exemplare, sfântă și sanctificantă; 4) vasta deschidere a celui de al 21-lea Conciliu Ecumenic, care vrea să îmbrățișeze aspectele multiple și obiectivele Bisericii lui Christos.

Vorbind despre raporturile sediului Conciliului cu părinții rezidenți în lumea întreagă, Papa scrie: «Conciliul își primește directivele, cum este de la sine înțeles, de la Papă, care l'a convocat: dar în acelaș timp este da-

merosi frați despărțiți de acest Seamă Apostolic. Dar cât de mare și cât de bogată va fi speranța, și câtă abundență de binecuvântări cerești vom putea merita atunci când căldura dragostei noastre va fi experimentată de către toți cei care sunt chemați să se bucare împreună cu noi de aceeaș credință, realizată în sânul aceleias, Biserici».

Scrioarea încheie cu urarea ca «Vaticanul II, al cărui început este atât de promițător, să determine în Biserică abundența forțelor spirituale, așa încât oamenii — conduși de Mircea lui Christos — să poată atinge, cu ajutorul ei, acele țeluri înalte pe care n'au reușit încă să le atingă».

În sfârșit, Sfântul Părinte a invitat episcopii, a căror chemare este grija pastorală, să continue cu cel mai mare zel lucrările Conciliului. «Episcopii sunt datori nu numai să fie prezenți la viitoarele întruniri în Bazilica Vaticană, ci să rămână, în aceste opt luni de pauză conciliară, legați spiritual de frații lor într'u episcopat și să răspundă cu soliciitudine, prin scris, oricâte ori comisia presidată de cardinalul Secretar de Stat le-ar adresa o rugămintă oarecare. Promptitudinea acestor răspunsuri, din partea tuturor și a fiecăruia în parte, va face ca lucrările Conciliului să progreseze cu înțelepciune, și ca marea întrupare, spre care privește lumea întreagă, să ajungă la sfârșitul dorit».

Episcopii — sugerează scrioarea pontificală — se vor putea servi, pentru așa completă opera, de ajutorul preoților fiecărei circumscripții bisericesti, eminenți în ce privește învățătura și virtutea. Vor putea deci să aleagă atât elemente cunoscute la Roma și care fac parte din diferitele comisiuni ale Conciliului, cât și alți preoți și călugări a căror prudență este bine cunoscută și universal apreciată. Numele lor vor putea fi eventual semnalate secretariatului general, căruia i-ar putea aduce servicii prețioase în anumite împrejurări».